

Opgave nr. 1 (75%)

1. Henhører det retlige spørgsmål i højesteretsdommen under den offentlige ret eller privatretten?

Svar: Den offentlige ret: Hovedspørgsmålet for Højesteret var, om blodtransfusion givet til et medlem af Jehovas Vidner var foretaget i strid med sundhedsloven eller Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

2. Hvilket retsprincip er det centrale i højesteretsdommen?

Svar: Legalitetsprincippet (lærebogen, s. 83 og s. 95).

- a. Hvilket indhold har dette retsprincip?

Svar: Forvaltningen kan ikke træffe afgørelser uden den fornødne bemyndigelse fra lovgivningsmagten, (lærebogen s. 95).

- b. Hvilken betydning har retsprincippet for sagens udfald?

Svar: Højesteret fandt, at der var hjemmel i sundhedsloven til at give blodtransfusionen.

- c. Hvilken betydning har dette retsprincip inden for hhv. offentlig ret og privat ret?

Svar: Legalitetsprincippets betydning inden for den offentlige ret er behandlet i lærebogen s. 95. Legalitetsprincippets betydning i privatretten er omtalt i lærebogen s. 88-89, hvor det hedder, at "også i privatretten stilles krav om retshjemmel eller retsgrundlag som betingelse for, at en privatperson skal kunne få medhold i sit krav om at gennemføre sin ret over for en anden privatperson med tvang ved hjælp af statens doms- og tvangsapparat".

3. Hvilke fortolkningsregler anvender Højesteret ved fortolkningen af hhv. sundhedsloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)?

Svar: Sundhedsloven: Ordlyd og formålsfortolkning (forarbejder) U 2020.1423 HD, s. 21 venstre spalte. EMRK: Ordlydsfortolkning (samt domsfortolkning) U 2020.1423 HD, s. 21 højre spalte.

4. Hvad er fortolkningshensyn?

Svar: Fortolkningshensyn er omtalt i lærebogen s. 69-72. I lærebogen inddeles fortolkningshensyn (lidt forenklet) i generelle hensyn, f.eks. hensynet til omsætningens sikkerhed og konkrete hensyn, dvs. hensyn som gør sig gældende i det enkelte tilfælde, hensynet til den enkeltes retssikkerhed m.v.

5. Hvilke hovedhensyn hviler sundhedslovens § 15 og § 24 på?

Svar: Hovedhensynet bag sundhedslovens § 15 er individets ret til selvbestemmelse og dermed også retten til at afslå livsnødvendig lægelig behandling. Heroverfor står hensynet i § 24 til samfundets interesse i at beskytte sine borgeres liv og helbred ved at sikre sig, at et afslag på at modtage blod eller blodprodukter er givet på et informeret grundlag og i forbindelse med den aktuelle sygdomssituation.

6. Hvilke hovedhensyn hviler Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (EMD) praksis på?

Svar: I U2022.1423 HD, s. 21 højre spalte: På den ene side hensynet til statens interesse i at beskytte sine borgeres liv og helbred og på den anden side individets ret til personlig selvbestemmelse med hensyn til fysisk integritet og religiøs overbevisning.

7. På hvilken måde indgår hovedhensynene i Højesterets dom?

Svar: I Højesterets dom (U 2022.1423 HD, s. 22) omtales hovedhensynene bag § 24, og det anføres i forlængelse heraf: "Lovgivningsmagten har ud fra denne afvejning fundet det rigtigt at have en regulering, der kan hindre risiko for, at f.eks. en bevidstløs patient dør på grund af manglende livsnødvendig behandling, som vedkommende i forbindelse med den aktuelle sygdomssituation ville have samtykket til". De nævnte hovedhensyn indgår som fortolkningshensyn ved fortolkningen af § 24.

8. Hvilken retskildeværdi har domsnoten?

Svar: Spørgsmålet om domsnoters retskildeværdi er behandlet i lærebogen s. 132 med henvisning til højesteretsdommer Lene Pagter Kristensen, som udtaler, at retskilderne i domsnoten er et "væsentligt element i dommernes overvejelser", og at "dommerne har tillagt [dem] væsentlig betydning under sagen". Det er muligt – men kan ikke forventes – at de studerende drøfter retskildeværdien af selve indholdet af domsnoten, hvor der nævnes både lovforarbejder samt dansk og engelsksproget juridisk litteratur.

9. Er højesteretsdommen retsskabende, eller vedrører den fortolkning eller udfyldning?

Svar: Højesteretsdommen vedrører fortolkning af sundhedsloven samt EMRK.

10. Drøft højesteretsdommens præjudikatværdi.

Svar: Dommen har principiel betydning, da den fastslår fortolkningen af sundhedslovens § 24. Der var endvidere tale om en tredjeinstans sag, ligesom Højesteret var sat med 7 dommere.

Opgave nr. 2 (25 %)

1. Hvad er forskellene og lighederne mellem enhedsret og fremmed ret? Anvender danske domstole fremmed ret?

Svar: Enhedsret og fremmed ret omtales i lærebogen, s. 187 ff. Med enhedsret forstås bl.a. de fælles skandinaviske love, modellove, EU-retten og CISG. Med fremmed ret forstås udenlandsk ret. Der er flere eksempler på, at svenske og norske domme påberåbes af parterne ved fortolkning af enhedsret. Der er ikke eksempler på, at domstolene direkte henviser til norske eller svenske domme i deres afgørelser. Der er ingen eksempler på, at domstolene anvender fremmed ret ved fortolkning af dansk ret (som ikke er enhedsret).

2. Hvilken retsfamilie tilhører Danmark, og hvad er begrundelsen for at inddele lande i forskellige retsfamilier?

Svar: Spørgsmålet er behandlet i lærebogen s. 192-201, hvortil der henvises.